

VEL MØDT UNDER SKY PÅ KIRKESTI

Udfordringer og muligheder for
Lolland-Falsters Stift

PIXIBOG
2020

Hvad handler bogen om?

Bogen "Vel mødt under sky på kirkesti", som denne pixiudgave hører til, handler om folkekirken på Lolland-Falster. Om udviklingen i kirkelivet i de seneste år, og om de overvejelser og valg, som folkekirkens lokale aktører skal træffe i de kommende år.

Bogens bidragsydere har med biskop Marianne Gaarden i spidsen sat det lange lys på i forsøget på at oplyse en sti forude, og læseren er inviteret med på turen.

Intentionen med bogen er at forstå nutiden og tegne et billede af fremtiden. Bogen sætter fokus på hvilke udfordringer, folkekirken står over for både lokalt og generelt, samt hvilke ressourcer og muligheder, som folkekirkens forskellige aktører sammen og hver for sig kan arbejde med. Bogen indeholder både analyser af kirkernes nuværende situation, og ønsker og visioner for de kommende år.

FAKTA OM STIFTET

I Lolland-Falsters Stift er der 101.827 indbyggere, hvoraf 82.119 er medlem af folkekirken (80,6 procent).

Der er 108 kirker - det svarer til 760 medlemmer per kirke. Til sammenligning er der i Helsingør Stift cirka 4.100 medlemmer per kirke. Der er altså få mennesker til forholdsvis mange kirker i Lolland-Falsters Stift.

Hvordan er bogen bygget op?

Denne bog tager udgangspunkt i de udfordringer og muligheder, som menighedsrådsmedlemmer og præster ser for deres lokale kirke.

Erfaringerne sammenholdes med data fra kommunerne og fra Danmarks Statistik, primært om den demografiske udvikling og sammensætningen af indbyggere i stiftets sogne. Det giver et overblik over, hvordan samfundet forventes at udvikle sig i de kommende år.

På baggrund af dette beskriver stiftets provster og stiftsrådsformanden hvilke strategiske tiltag, de mener er nødvendige set fra deres perspektiv.

Endelig samler biskoppen trådene og peger på tre vigtige satsningsområder i fremtiden:

1. Samskabelse
2. Kommunikation
3. Differentieret vedligeholdelse af kirkebygningerne

Biskop Marianne Gaarden i graverskuret ved Lillebrænde Kirke før genindvielse af kirken efter en større ombygning.

Hvad siger menighedsrådene?

Biskoppen besøgte det første år i embedet alle menighedsråd i stiftet og talte med dem om sognenes historik, lokale forhold og deres ønsker til fremtiden.

Disse bispevisitter viste, hvordan menighedsrådene oplevede på den ene side at være underlagt en offentlig myndighed med budget- og økonomistyring, byggesager, vedligeholdelse af kirkerne som kulturarv samt højmessens liturgi og gudstjenestefrekvens; og på den anden side at folkekirken ikke er en topstyret organisation, men nærmere en lokalt forankret sammenslutning af mennesker, der praktiserer deres kristne tro i overensstemmelse med stedets skik og brug.

Menighedsrådene fremhævede, hvad de oplever som udfordringer og som muligheder.

Udfordringer:

1. Demografien

For det første peger de på det faldende indbyggertal: det er svært at nå de unge, der er færre kirkegængere og menneskelige ressourcer i menighedsrådene og større vanskeligheder ved at finde nye medlemmer til rådene.

2. Vedligeholdelse af kirkebygninger

Restaurerings- og vedligeholdelsesarbejder tager lang tid for menighedsråd og præster at sætte sig ind i, og arbejdsgange opleves som komplicerede, langsommelige og indimellem også unødvendige.

3. Tunge administrative opgaver

Megen energi og megen økonomi bruges på drift og administration, og der tales kun i mindre omfang om udvikling og tilpasning af kirkelivet.

Muligheder:

1. Stor opbakning

Menigheden har generelt en positiv indstilling til kirken.

2. Godt samarbejde i menighedsrådet

Der er et naturligt samarbejde med de lokale foreninger og institutioner om aktiviteter og arrangementer. Det er ofte de samme mennesker, der sidder i de forskellige foreninger/udvalg i lokalsamfundet, hvilket gør det nemt for kirke og foreninger at samarbejde.

3. Stor sammenhængskraft

Man er stolt af sin sognekirke, der flere steder er det lokale samlingspunkt og er med til at binde kirke og kultur sammen i små landsbysamfund.

Familiehygge ved en spaghetti-gudstjeneste i Lindeskovkirken.

Hvad siger provsterne?

Provsterne, der er dagligt bindeled mellem præster, menighedsråd og stiftet, giver også et bud på, hvilke udfordringer og ressourcer, der er i deres provstier.

De har hver især beskrevet de strategiske tiltag, de finder nødvendige i de kommende år.

Udfordringer:

1. Økonomi

I dag fordeles ligningsmidlerne på baggrund af tradition. Der skal udarbejdes en mere retfærdig og gennemskuelig model.

2. Kirkebygninger

Vedligeholdelse af bygninger belaster de økonomiske og menneskelige ressourcer og reducerer muligheden for udvikling af kirkelivet.

3. Kirkegårde

Ændrede begravelsesskikke og fraflytning betyder, at færre begravnes og flere bisættes. I landsognene er der færre begravelser og bisættelser. Derfor kan kirkegårdsmedarbejdernes arbejdstid med fordel tilpasses.

4. Demografien

Stigende gennemsnitsalder er en udfordring, og det kræver en indsats at finde medlemmer til menighedsrådene. Desuden betyder flytning fra land til by, at præsternes arbejdsopgaver skal tilpasses, så de fordeles mere retfærdigt.

Muligheder:

1. Kirkeligt engagement

Kirkerne tilbyder en bred vifte af kirkelige tilbud. De mennesker, der sidder i et menighedsråd, er de fleste steder meget stabile. Der er stor velvilje og tilslutning fra befolkningen til deres kirker og det kirkelige liv.

2. Øget samarbejde

Der er muligheder for at udvikle samarbejdet mellem kirker og kommuner, foreninger og organisationer, hvilket kan bidrage til liv og udvikling i området. Kirkebygninger og kirkegårde er smukke kultursteder, der kan bidrage til lokal og international turisme. Pilgrimshuset i Maribo genererer nyt liv, både i provstiet og i stiftet, i kraft af at folk fra egnen benytter sig af husets tilbud, og der er flere muligheder for samarbejde med turistforeningerne.

3. Differentieret vedligeholdelsesmodel

Hvis vedligeholdelsesarbejdet af kirkebygningerne reduceres, vil der være flere kræfter og midler til de enkelte menigheders liv og vækst. Provsterne efterspørger derfor en model til differentieret vedligeholdelse.

4. At bevare ”lyset i præstegårdene”

Landsbypræsterne bliver boende i de små landsogne og påtager sig kirkelige handlinger og konfirmandundervisning i de større byer, således at arbejdsopgaverne fordeles mere ligeligt over pastoratsgrænserne.

5. De menneskelige ressourcer

Der er diakoni- og migrantarbejde flere steder. Det er en social og kulturel dimension af det kirkelige arbejde, der er med til at styrke den sociale kapital og sammenhængskraften i samfundet. Det har endnu ikke været et problem af få kvalificerede ansøgere til de ledige præstestillinger.

Stiftsrådsformand Susanne Møller inspicerer loftet i Vejleby Kirke, hvor hun også er menighedsrådsformand. Vejleby Kirkes tag er ramt af borebiller, og menighedsrådet er derfor igang med en restaurering, som er både dyr og tidskrævende for rådets frivillige medlemmer.
Foto: Jan Knudsen.

Hvad siger stiftsrådet?

Stiftsrådet, der er sammensat af repræsentanter for stiftets provster, præster og menighedsråd, peger på følgende udfordringer og muligheder.

Udfordringer:

1. Finansiering af kirkerne

Der er flere kirker end hvad befolkningstallet kan bære, for så vidt angår det skatteopkrævede medlemsbidrag.

2. Nye brugere af kirkerne

Der er et nyt segment at forholde sig til i stiftet, nemlig sæsongæster i sommerhuse og flexboliger. Der skal tænkes kreativt for at inddrage dem som en ressource i kirkelivet og i menighedsrådene.

3. Vedligeholdelse af kirkerne

Vedligeholdelse af mursten fylder så meget, at det kan være svært at finde tid og kræfter til at udvikle folkekirkens liv. Skal vi være kustoder, eller skal vi lave kirke?

Pilgrimsvandring er i vækst på Lolland-Falster, især hos sæsongæsterne, der nyder godt af stiftets varierede natur og fred og ro.

Muligheder:

1. Delt kirkeskat

Kirkeskatten betales til bopælskommunen, men man kunne kigge på muligheden for en delt kirkeskat for det stadigt stigende antal sommerhus og flexboligejere, der bruger sognenes kirkelige tilbud og aktiviteter i weekender og ferier.

2. Differentieret vedligeholdelse

For at reducere det menneskelige og økonomiske ressourceforbrug er differentieret vedligeholdelse af kirkebygningerne en mulighed. De nationale klenodier må vi være fælles om at bevare, og derfor vil det også være rimeligt at se på en ny og mere gunstig udligningsordning for Lolland-Falster. Alternativt kan staten overtage de kirkebygninger, der eventuelt tages ud af brug.

3. Andre kirkelige initiativer

Der er en eksistentiel søgen efter værdier, fællesskab og meningen med tilværelsen, og den søgen tilfredsstilles ikke nødvendigvis for alle af søndagens højmesse. Derfor kan folkekirken med fordel møde medlemmerne med andre kirkelige tiltag som fællessang, morgenandagter, pilgrimsture, retræte eller natkirke.

4. Stiftsrådets pejlemærker

I stiftet har man en forståelse for og kender hinandens vilkår. Fællesskabet er stærkt, og der er energi og vilje til at være åbne og omstillingsparate. Stiftsrådets pejlemærker for kirkelivet er:

Relevans

- Fordi arbejdet skal gøre en forskel for udviklingen af det kirkelige liv i stiftet.

Medinddragelse

- Fordi kreativitet og forståelse opstår i samarbejdet mellem mennesker med forskelligt udgangspunkt og dermed forskellige erfaringer.

Fællesskab

- Fordi det er et grundvilkår i alt kristent arbejde.

Biskop Marianne Gaarden samler op

Lolland-Falster er et lille stift med en stor sammenhængskraft. Der er et rigt og varieret kirkeliv, og folkekirken har bred og loyal opbakning i lokalsamfundet. Der er et stort engagement, og man kender hinanden godt. Den største udfordring i Lolland-Falsters Stift er den demografiske ændring, og at folk flytter fra land til by også internt i stiftet. Derfor bliver der færre mennesker i de små landsogne til den samme opgave med at passe og vedligeholde kirken og kirkegården.

Hvad vi som folkekirke i Lolland-Falsters Stift kan gøre fremadrettet:

Bevare lyset i præstegårdene

Præster i små landsogne kan blive boende, mens de varetager flere pastorale arbejdsopgaver i de større byer.

Bruge kirkerne til andet end kirkelige aktiviteter

De kirkebygninger, som ikke så ofte er i brug, kan anvendes til andet end kirkelige aktiviteter.

Udvide samarbejdet

Ved at samarbejde/samskabe med andre sogne og nye aktører som kommune, foreninger og sæsongæster kan de eksisterende ressourcer udnyttes på nye måder.

Differentiere vedligeholdelsen af kirkebygninger

Man kan frigøre økonomiske og menneskelige ressourcer ved at udarbejde en differentieret vedligeholdelsesmodel for kirkebygningerne, samt tilbyde mere støtte og hjælp til menighedsrådene.

Styrke kirkernes kommunikation

I nutidens informationssamfund er det nødvendigt at have fokus på, hvad og hvordan folkekirken kommunikerer.

Kort sagt...

Udfordringer har der ofte været for den kristne kirke, der har overlevet store samfundsomvæltninger og tidernes skiftende kulturelle strømninger. Folkekirken er først og fremmest et netværksbaseret fællesskab, der trives godt på Lolland-Falster, og som holdes sammen af noget, der er større end os selv.

Denne pixi og bogen, som den opsummerer, er skrevet af flere forskellige kirkelige aktører og udgivet af biskop Marianne Gaarden på vegne af Lolland-Falsters Stift i september 2020.

For spørgsmål eller andre henvendelser, kontakt stiftsadministrationen på lfstift@km.dk.

Layout: Inge Haandsbæk Vestergaard.

LOLLAND-FALSTERS STIFT
FOLKEKIRKEN